

Голові разової спеціалізованої вченої ради з розгляду та захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії Міжрегіональної Академії управління персоналом, докторові економічних наук, професору Братусь Г.А.

ВІДГУК

рецензента, доктора економічних наук, професора **Каліної Ірини Іванівни** на дисертаційну роботу **Нікітіної Яни Олександрівни** «Управління конкурентоспроможністю підприємств торговельної галузі в умовах цифрової економіки», представлену до публічного захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність теми дисертаційної роботи. Сучасні технології, такі як штучний інтелект, великі дані, електронна комерція та автоматизація бізнес-процесів, суттєво трансформують традиційні моделі ведення бізнесу, що вимагає від підприємств торговельної галузі нових підходів до управління конкурентоспроможністю. Під час зростаючої конкуренції на ринку, підприємства повинні адаптувати свої стратегії до нових умов, що включає не лише впровадження інноваційних технологій, але й переосмислення взаємодії з клієнтами, постачальниками та партнерами.

Значущість дослідження також полягає в тому, що торговельна галузь особливо чутлива до змін, пов'язаних із цифровими технологіями. Зміна споживчих уподобань, розвиток електронної комерції та використання інноваційних цифрових рішень відкривають нові можливості, але одночасно створюють ризики для традиційних бізнес-моделей. Формування ефективного механізму управління конкурентоспроможністю, адаптованого до умов цифрової економіки, є

ключовим фактором забезпечення стабільності та розвитку підприємств у цій сфері.

Окрім внутрішніх викликів, підприємства торгівлі повинні враховувати й глобальні тенденції, які формують конкурентне середовище. Об'єднання національних ринків, зростаючий тиск з боку міжнародних гравців та швидкі технологічні зміни вимагають від суб'єктів господарювання більш комплексного та стратегічного підходу до управління конкурентоспроможністю. Саме тому розробка новітніх механізмів управління у контексті цифрової економіки має велике практичне і наукове значення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, викладених у дисертації Нікітіної Я.О., є високим і базується на комплексному поєднанні теоретичних розвідок, емпіричних досліджень та практичних прикладів. У роботі застосовано збалансований підхід, який передбачає не лише глибокий теоретичний аналіз проблеми, а й ретельне опрацювання великого масиву даних підприємств торговельної галузі, що забезпечує репрезентативність і достовірність отриманих результатів.

Авторка всебічно вивчає актуальні тенденції в управлінні конкурентоспроможністю в умовах цифрової трансформації, що підтверджується ґрунтовним оглядом понад 100 сучасних наукових джерел, що свідчить про високий рівень теоретичної підготовки і критичного осмислення проблематики, що вивчається. Запропоновані інноваційні методики оцінки конкурентоспроможності враховують специфіку торговельного сектору та сучасні цифрові технології, їх практична цінність підтверджена тестуванням на прикладі 10 провідних

підприємств галузі.

Таким чином, наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, вирізняються високою ступенем обґрунтованості і вносять вагомий внесок у розвиток як теорії, так і практики управління конкурентоспроможністю в сучасних умовах цифрової економіки. Їхнє впровадження може стати основою для формування нових управлінських стратегій, адекватних викликам ринку та тенденціям цифровізації.

Повнота викладу у наукових працях наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Усі теоретичні напрацювання, практичні рекомендації, висновки та пропозиції, які отримані в ході дисертаційного дослідження, розроблені здобувачем самостійно.

Основні положення та висновки дисертаційної роботи були висвітлені у доповідях на міжнародних науково-практичних конференціях. Основні положення і результати дисертаційної роботи були представлені автором на наукових конференціях: Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасної науки та освіти» (5-6 липня 2022 року, м. Львів); VII Міжнародний літній науковий симпозіум «Інноватика в сучасній освіті та науці: теорія, методологія, практика» (м. Одеса, 26–27 липня 2024 р.); VII Міжнародна науково-практична конференція «Наука, технології, інновації: світові тенденції та регіональний аспект» (м. Одеса, 27–28 вересня 2024 р.)

За результатами дисертації опубліковано 7 наукових праць, а саме: 3 статті – у наукових фахових виданнях України, та 3 тез доповідей у матеріалах наукових конференцій. Загальний обсяг публікацій складає 3,12 обл. вид. арк.

Оцінка змісту дисертації. Дисертація Нікітіної Я.О. представляє собою повноцінне наукове дослідження, що складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 270 сторінок друкованого тексту, що свідчить про ґрунтовність опрацювання теми.

У роботі чітко сформульовані мета, завдання та об'єкт дослідження, які логічно пов'язані між собою і дають змогу читачеві легко усвідомити основні цілі дослідження та його актуальність у контексті сучасних викликів управління конкурентоспроможністю. Поставлені завдання охоплюють усі необхідні аспекти для досягнення мети — від аналізу теоретичних основ до проведення емпіричних досліджень і розробки практичних рекомендацій, що свідчить про системний підхід авторки.

Наукова новизна дослідження є беззаперечною, оскільки в дисертації запропоновано нові методики оцінки конкурентоспроможності, адаптовані до особливостей цифрової економіки, що вносить вагомий внесок у розвиток теоретичних підходів у сфері управління. Матеріал поданий логічно та структуровано, що забезпечує послідовність викладу та підкреслює оригінальність отриманих результатів. Наприклад, емпіричний аналіз, викладений у роботі, підтверджує ефективність розроблених рекомендацій.

Стиль написання характеризується грамотністю, науковою точністю та лаконічністю, що сприяє легкому сприйняттю тексту і підвищує його наукову цінність. Методологічна база дисертації є комплексною: авторка застосовує методи системного аналізу, моделювання, статистичного аналізу і емпіричних досліджень, що гарантує глибину опрацювання та обґрунтованість висновків. Зокрема, використання статистичних методів дозволило виявити ключові фактори, які впливають на рівень конкурентоспроможності підприємств.

Отже, дисертація Нікітіної Я.О. є зразком високоякісної наукової

роботи, що відзначається чіткою структурою, логікою викладу і значущістю отриманих результатів. Вона робить вагомий внесок у наукову спільноту і має практичне значення для управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах цифрової економіки.

Зауваження щодо змісту дисертації та дискусійні положення.

Варто було звернути увагу на обґрунтування вибору методів дослідження. Хоча авторка наводить відповідні аргументи, детальніше пояснення вибору конкретних методик могло б підвищити наукову цінність роботи.

Дискусійні положення можуть виникати в контексті впровадження запропонованих рекомендацій. Зокрема, питання щодо реальної можливості адаптації підприємствами торговельної галузі до нових технологій в умовах обмежених ресурсів викликає дискусії. Також важливо було б обговорити потенційні ризики та виклики, з якими можуть зіткнутися підприємства під час реалізації запропонованих стратегій.

Крім того, доцільно було б розглянути можливість розширення дослідження на інші галузі економіки, що дозволить порівняти результати та виявити загальні тенденції в управлінні конкурентоспроможністю. Проте це також може стати основою для подальших наукових розробок і практичних рекомендацій.

Загальний висновок та оцінка дисертації. Дисертація Нікітіної Яни Олександрівни на тему «Механізм управління конкурентоспроможністю підприємств торговельної галузі в умовах цифрової економіки» є самостійним та завершеним науковим дослідженням. Вона повністю відповідає вимогам, визначеним Порядком підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти та наукових установах, затвердженим постановою

Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 26 з урахуванням змін, а також Порядком присудження ступеня доктора філософії і скасування відповідних рішень разових спеціалізованих вчених рад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44. Враховуючи високий науковий рівень роботи, авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

завідувач кафедри маркетингу

Міжрегіональної Академії

управління персоналом,

доктор економічних наук, професор

Ірина КАЛІНА